DISPUTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

AGITATIONE NERVOSA,

&c. &c.

DISPUTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

AGITATIONE NERVOSA VULNERIBUS SCLOPETARIIS QUANDOQUE INFLICTA:

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

EX AUCTORITATE REVERENDI ADMODUM VIRI,

D. GEORGII BAIRD, SS. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NECNON

AMPLISSIMI SENATUS ACADEMICI CONSENSU, ET

NOBILLISSIMÆ FACULTATIS MEDICÆ DECRETO;

Pro Gradu Doctoris,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

FRANCISCUS BURTON,

HIBERNUS;

LEGIONIS LXVI. (NUPER IV^tæ SEU IPSIUS REGIS) CHIRURGUS,

COLLEGII REGII CHIRURGORUM

SOCIETATISQUE MEDICO-CHIRURGICAE

LONDINENSIUM

SOCIUS.

Kalendis Augusti, horâ locoque solitis.

EDINBURGI:

EXCUDEBAT JOANNES MOIR.

MDCCCXX.

VIRO ILLUSTRI

FRANCISCO BROOKE,

MILITUM TRIBUNO,

BALNEI COMITI,

QUARTÆ (SEU IPSIUS REGIS) LEGIONI PRÆPOSITO;

NEC NON AGMINIS ILLIUS SPLENDIDISSIMI

PRÆFECTIS ALIIS:

Quorum virtus animusque bellicosus inter bella nupera, tam Peninsulâ Hispanicâ, et Americâ, quam et Belgico Waterloo peracta, ipsi occasiones nimis crebras chirurgiam militarem excolendi praestabat:

Hoc tènue sed sincerum summae aestimationis pignus lubentissime inscribit

AUCTOR;

ne primam scilicet quae se obtulit occasionem omiserit testandi quanti eorum vitam non minus publicam quam privatam aestimet, quam grato animo Epistolam nimis honorificam munusque sibi ex universa legione, quum inde se subduxisset, datum amplectatur.

NECNON

JACOBO FRENCH, M.D.

NUPER 4TÆ (SEU IPSIUS REGIS) LEGIONIS,

NUNC

EXERCITUS BRITANNICI CHIRURGO SECUNDARIO.

Cujus prudentia animique dotes dum legione ista stipendiam faceret, summam venerationem atque admirationem omnium sibi conciliaverunt.

Nullo tamen et ejus ingenii facultates magis aestimatae sunt, virtus privata magis spectata, et nemini amicitia magis accepta quam

AUCTORI.

DISPUTATIO MEDICA 3

INAUGURALIS,

DE

AGITATIONE NERVOSA,

VULNERIBUS SCLOPETARIIS

QUANDOQUE INFLICTA.

AUCTORE FRANCISCO BURTON.

NONNULLIS forté haec legentibus materia quam argumento delegi, non multo labore, ne seriâ quidem contemplatione digna videatur. Istis vero, quibus non contigerit effectus violentes corpori humano tormentorum ictu mediocri inflictos, vidisse probare facile erit, (atque probamus) quod haec concitatio et prostratio quasi totius hominis nullo non exemplo medici attentionem maturrimam gravissimamque requiret; quoniam

hâc solâ causâ mors persaepe fuerit subsecuta, etiam iis quorum vulnera quantum visui apparuit levissima extarent.

Auctores qui vulnera sclopetorum tormentorumque descripserunt, hanc rem breviter nimis perfunctorieque tetigerunt, adeo quidem ut si observationes perdocti viri Guthrie * accuratissimas excipias, urgentia admodum, ut propria experientia didici, haec signa propemodum negliguntur. Propositum igitur hac dissertatione nostrum est. I°. Quam necesse sit, ostendere, uti huic urgentissimae rei attentionem defigant medici. Ii praesertim ad bella militiamque destinati, quibus mentem expeditam succinctam, et quasi signo dato illico acturam esse oportet.

II°. Indicia speciesque monstrare, hanc corporis conditionem designantes, quales ipso momento observatas, inter proelia pene

---

* Gun-Shot Wounds, Page 23, 25, 28.

perpetua belli Hispanici, Flessingae obsidionem, bellum Americanum, pugnamque memorabilem prope Waterloo ipse adnotaverim. III°. Auxilia his quam ocyssimè tollendis signis maxime accommodata, ut homo a conditione periculi plena vindicetur; saltem aliam sed necessariam operationis chirurgicae agitationem incolumis ferre possit, indicare.

IV°. Postremo ostendere, hanc consternationem singularem non a virtutis, virilisque animi defectu provenire: ubi simul tamen confitendum erit, praeter hominis affecti proprietatem aliquam (idiosyncrasiam) aut generis nervosi universam conquassationem, me aliam magis probabilem causam nescire.

I°. Hodie quidem ubi controversia (tam diu agitata) an statim post injuriam acceptam vel spatio quodam interposito amputatio fieri deberet, adeo probe ut mihi videtur, soluta est auctorum clarorum testimo-

niis ac documentis, praesertim supra laudati GUTHRIE, JOANNIS BELL in libris de vulneribus tormentariis utilissimis necnon clarissimi Galli Baronis LARREY *, adhuc magis necessarium fit materiam nostram diligentissimè scrutari, scilicet, ut iis cautela quaedam injiciatur, qui non experientia hujusmodi didicerint discrimina *nimis subitae operationis*, quae quidem substantibus signis jamjam describendis saepenumerò fieret lethalis; ita vitam laborantis curationis utilitatem, curantis denique, nec injuriâ famam una ~~prae~~perditura.

Haec quidem cautio, ex primoribus usque studiis animo meo fuit impressa; ex quo tempore in valetudinario publico mortem amputationem pro casu quodam haud gravi celebratam, citissime consequi vidissem: nulla enim causa manifesta erat cur interiret, quam agitatio quâ tum laborat, quum alia, operatio scilicet, superaddita est, pestifera igitur hujus amputationis terminatio

* Campaignes et Memoires de Chirurgie Militaire.

provenire videbatur, ab inscitia chirurgi aut talibus indiciis animadvertendum esse ignorantis, aut etiam injuriae topicae eadem referentis, amputationeque jamjam facile tollenda sperantis: cujus tamen spei fallaciam eventus infelix miserè evicit.

Hic quidem singularis casuum nonnullorum, sed magis praecipuè vulnerum ex globis tormentariis effectus, omnibus chirurgis qui bellis recentibus interfuerint adeo familiaris est ut hos, veritates harum observationum necessitatisque ut iis praesertim ante operationem conandum, accuratissima attententio adhibeatur, testes fidenter appello.

II°. Indicia quae freqentissimè consternationem universi corporis vulnere tormento inflicto demonstrant, haec sunt. Æger frigoris sensu ad horrores plus minusve graves accedente, corripitur, vultu pallido collapso, labiis colore defectis oculis cavis, retractis; pulsus exiguus; quandoque adeo imbecillus ut aegrè tactu percipi potest, spiritus lentus

oppressus, sudores non tamen generales erumpunt, vomitus; membrorum jactatio, ita ut membrum laesum saepe (quantum fieri potest) huc illuc jactitetur, nec dolorem quemquam excitare appareat; quod quidem ex pessimis signis est. Nonnunquam aeger difficillime ad respondendum excitatur; atque si tandem respondeat, monosyllabis vocabulis responsum reddit. Discriminis raro conscius apparet, atque monitis curantium quibuscunque plerumque concedit.

Non ullum quidem exemplum novi hominis hoc statu jacentis, qui consilio chirurgi cuiquam parere negaret, si hoc tempore igitur consensus aegri flagitetur, non erit negatus: atque si tali tempore operatio celebratur, de aegro actum erit. Agitatio corporis priori superducta vitam extinguet. Ex multis in adversariis nostris exemplis pauca sed quam brevissime tradam, facta enim sunt, qualia rem lucidius illustrare valent, quam quaelibet utcunque speciosa commenta.

Historia I.—Ad Flessingae obsidionem praefectus cujusdam legionis inter noctem ad tentorium nosocomiale, quo, tunc, officio chirurgico operam navabam militibus allatus est. Eum diligenter scrutatus praeter leve per glandem sclopeti vulnusculum, proximè supra sinistram patellam, nec quidem adeo altè penetrans ut tendinem musculorum cruris extensorum laederet, nihil laesum inveni.

Attamen pessimis ex signis supradictis in tantum laborabat, ut, an alias quoque vulneratus fuisset mihi dicere non posset. Vina et aqua, quae quidem difficillimè hausit propinatis, ut non alia corporis parte laesus fuisset, mihimet satisfeci; post quod a tentorio frigido hominem ad valetudinarium quoddam vicinum temporarium asportari jussi, ibique curae chirurgi fortè munere fungentis demandandum. Quum aurorâ proximâ hoc vâletudinarium inviserem, vulneratum, omni cura attentioneque frustra adhibitis, mortem inter noctem obiisse reperi. Munera chirurgi sub celeri obsidione cumque multo

morbo conjunctâ urgentissima, obstabant quin, quod maxime cupiebam, cadaver explorarem.

Historia II.—Apud pugnam Salamancae praefectus legionarius, globo sclopitario petitus est, qui quidem thoracis integumenta infra papillam dextram penetravit, circulam quasi, sed paulo deorsum sub iisdem integumentis describens, atque tandem sub scapulam ejusdem lateris tam planè subsistens ut non solum tangi sed oculis etiam conspici posset. Nulla tussis erat, nulla respirandi difficultas nisi quae causam hanc externam manifestè agnosceret. Nullum sputum vel excreatio, sed totum vultus aspectum gravissimam injuriam passi speciem exhibuit. Hoc autem stâtu glandem non extrahere, donec his improbis signis levaretur, mecum decrevi; etiamsi ad id levissima incisio suffecisset. Angustiae temporis curae comitantium, inter quos tamen alius fuit praefectus leviter vulneratus, hunc permittere coëgerunt, praeceptis datis, uti curationem postea dicendam continuarent, meque

certiorem facerent, quando ad se rediret, quod citò fore speravi. Brevi tamen postea a nosocomio vocatus sum, propterea quod exanimis magnopere adhuc continuerat nec vires, uti praedixerim, recuperaret. Regressus vultum inveni anxium, spiritum acceleratum, pulsum debilem, praecipitem imbecilliter digitum ferentem. Vomitu liberatus est, animum perspicuus, suique compos, voce summissâ mihi dixit, sibi certum esse, se melius habere si modo globus exemptus esset, quando animo ejus solatium allaturum viderem, excisionem non amplius differendam esse putavi, praesertim cum plagula tam levis globum eximi sineret. Inter extrahendum nullum doloris sensum exprimit, sed gratus tam levi negotio glandem extractam esse apparuit. Post habenulam emplastri adhaesivi incisioni superimpositam, caput in pectus meum reclinavit, quo situ fere ad horae quadrantem remanebat; atque devorandi vi amissa, tandem expiravit. Hic quoque officium nunquam negligendum, atque cu-

ra plurimorum in valetudinariis vulneratorum, corporis incisionem prohibuit.

Historia III.—Quando castella Salamancae exercitus nostri obsidione premerent, praefectus alius legionarius femoris fracturam gravem compositam passus est, valetudinarium advectus signis supra descriptis laborabat, conatu omni ad corpus excitandum nihil valente, intra paucas horas, sine sanguinis profluvio, sine ullâ praeter consternationem causâ, animum expiravit. Eodem tempore eique proximus jacebat praefectus legionis funestam comminutam cervicis femoris fracturam perpessus, qui tamen nullâ, ut apparuit, agitatione affectus est.

Historiae IV. V. VI.—Novâ Aureliâ Americorum, militibus tribus legionis quartae ambo membra inferiora ejusdem tormenti globo excussa sunt. Intra pauca postea momenta omnes ad valetudinarium castrense reportati sunt. Unum ex his pyrobolum robustissimum, totiusque fere legio-

nis fortissimum signis supra datis adeo oppressum inveni ut propemodum sensu vacuus jaceret. Secundum non adeo graviter affectum, atque tertium etiam minus quam secundum. Omnes haemorrhagiâ liberi existebant, ideoque universa cura nostra ad virium conditionem confirmandam directa est; sed summâ diligentiâ non obstante, duo primi intra horas quatuor post vulnus inflictum extincti sunt. Tertius ex stimulantium usu vires paulatim recollegit; adeo quidem ut intra tertiam horam post casum affectum agitationis superaverat, ut mihi amicoque meo Doctori J. French operationi aptus videretur, utrumque igitur membrum, nec interim e mensa removere opus fuit, amputavimus. Operationem fortissimè tulit, convaluit, atque nunc in oppido natali Suffolcia vitam tolerat; memorabile est, hunc hominem aliis morbis multum animum despondere solitum, atque quod ad animi virtutem spectat, sectae Falstaffianae fautor habitus, pyrobolus in omnia notissimè contrarius; quam rem eo notavi

quod, opinionem postea defendendam vehementer corroboret.

Historia VII.—Praefectus e legione quarta in pugna apud Waterloo fragmento bombi ictus est fronte supraque juga superciliorum quo tabula ossis utraque fracta est. Ad locum, quo ego tunc vulneratos curabam, pedes ipse accedit, concedit, sudario capiti circumjecto, donec minus occupatus essem se expectaturum dicens. Sudario remoto os tam late confractum, et sine ullo signo ingrato obstupui. Portiones quaedam minutae adeo, laxe erant, ut etiam digitis me removere sinerent, quo tempore cerebri pulsationes plane erant percipiendae. Non tamen vel levissimum ex signis superioribus passus est, ad aliquam distantiam versus aciem postremam ambulabat, donec equum nactus essem quo collocatum famulo commisi, ut ad proximum valetudinarium duceret. Ex hoc tamen gravi vulnere deinde convaluit, atque postea legioni propriae adjunctus est, etiamsi propugnaculo, quasi cra-

nio artificio, postea uti coactus fuerit ne cerebrum forte quâdam extrinsecus laederetur. Haec ex plurimis aliis quae scriniis possideo exemplis facilè augere possim; quod tamen fieri, angustiae dissertationis inauguralis non sinunt. Ultra ista igitur quae dedi non expatiabor, interim eos chiururgos quos fors iisdem conditionibus quibus nos objecerit provocans, annon rectè concluserim. Quod consternatio illa viriumque prostratio, quas corpus vehementibus injuriis, praesertim vulneribus sclopetariis inflictis patitur diligenter considerandae sint, atque antè fugandae, quam ullam operationem prudenter conari possumus.

CAUSA.

Cur alius tam graviter afficeretur a levi vulnusculo, ut lethum etiam cito obiret, alius contra graviter sauciatus nihil tale pateretur, jure mirandum est, explicare quidem prorsus nequeo; atque confitendum est, ad pro-

prietatem aliquam seu idiosyncrasiam, aut demum genus nervosum referre, perinde esset pro luce fumum vendere, ac solemus, quandocunque de morbis hujus generis sermo est.

CURATIO.

Curatio constare debet ex cardiacis et stimulantibus, qualia sunt, vinum, aut alcohol aqua dilutum, tinctura opii, alkali volatile temporibus adhibitum, calor scrobiculo cordis, membrisque inferioribus, cum frictionibus praecordiorum repetitis, quae omnia remedia ad vires refocillandas utilia esse docuit usus. His tamen adhibendis, nos non incaute se gerere oportet, nec unquam e memoria excidere debet, haec remedia ex tempore tantum dari ad mala praesentia superanda; quoque minus talibus remediis uti necessarium invenimus, eo melius quoniam tempus citò veniet quo talibus tam libere usos esse nos penitebit. Æger si fieri po-

test, cardiacum aliquod ut vinum, vel vinum ex aqua, alcohol ex aqua quamprimum devoraret : deinde ad domum vehatur, prope ignem collocetur ; aut lecto calido foveatur, corpore primum, si madeat, absterso. Calor scrobiculo cordis, vel aliis partibus corporis si frigidae sentiantur, in forma commodissimâ quâm obtinere possumus, adhibendus est. Frictiones quoque subinde necessariae sunt. Interea loci, vinum ex aqua calefacta, aut spiritus vini Gallicus quando vires, vehementer prostratrae sunt divisis partibus danda sunt, atque si vomitus adsit, tinctura opii auxilium utilissimum invenietur, saepe quidem solum medicamentum quod hoc malum sistere valeat. Alkali volatile naribus temporibusque adhibitum saepe commodissimum est. Hac curatione perseverandum est donec signa decedere incipiant, cujus rei prima indicia erunt frigus cutis, rigoresque abeuntes, pulsus revigescens, pleniorque evadens, vultus minus collapsus, oculi speciem solitam recipientes, saucius ipse de vulnerum dolore conqueri incipiens.

Haec signa diligenter observanda sunt: Cardiaca nunc minus crebro adhibenda: brevique abstinenda. Si operatio necessaria judicetur occasio pretiosa non omittenda est, nam persuasissimùm habeo, eo melius esse quo citius operationem celebramus, postquam haec mala signa expugnata fuerunt. Ipse enim saepissime eâdem conditione usus felicissime amputavi, etiam in ipso quo praeliatum est, campo, (quando signa terrentia non adessent.) Hinc nihil ambigo quin iis, qui amputationes quam maturimè institutas felicissimas esse contendunt, calculum ego quoque adjiciam.

IV. Quod hic affectus non animi virilis veraeque fortitudinis defectu exoriatur, dictum est quod, primò saltem intuitu, non necessariò discussionem nostram desiderat. Quod ipse tamen expertus sum breviter proponere, vix alienum parebit, saltem iis Apollinem militarem colere destinatis. Utcunque enim cauti omni tempore nos esse debemus, in re hujusmodi tamen cautione ma-

jore opus est; quoniam si quid imprudentis de effectu quem levis vulneris in aliquem adnotaverimus, temerè effutiremus, eventus certissimus erit; non solum inimicos nobis creabit, sed confidentiam eam aegrorum ad officia nostra medica fungenda tam necessariam penitus amovebit. Neque difficile est, imaginari virum fortem tali perturbatione saucium laborare qualis operationem quamvis in vitae discrimen inferret; qui tamen si opinio vulgaris hanc agitationem ex metu nasci diceret, operationem intempestive flagitaret, quam inevitabilem audiverat, etiam priusquam adeo usque de consternatione refectus fuisset, ut medici illam suadendam esse putarent. Exemplum hujusmodi quoddam vidi in profecto animoso cui iteratò fallacem ipsius hac de re notionem refutare verbis coactus sum, tandemque impetravi ut operatio differretur donec agitatione quâ laborabat liberatus fuerit. Milites etiam gregarii semet simili frequenter gerunt modo, saepe quidem vera virtute, nonnunquam vero, ut medicum novisse opor-

tet, ob alias causas, quas cavere debemus. Hoc igitur prolusionem finiam, me sanctè credere istam virium conditionem a spiritus virilis, veraeque fortitudinis defectu nequaquam provenire.

FINIS.